

Αλήθειες και Ψέματα

Άρθρο του Τηλέμαχου Χυτήρη στο περιοδικό Vitrine, Οκτώβριος 2004

Το ψέμα και ο ψεύτης έχουν αρνητικό φορτίο, αρνητικό προσδιορισμό και πολύ σωστά. Όμως υπάρχει ψέμα άλλα και μύθος, παραμυθία και όραμα που είναι θετικά και απαραίτητα στη ζωή μας. Η πραγματικότητα είναι στεγνή και αρκούντως κυνική. Η ζωή όμως έχει φροντίσει να διανθίσει τη σκληράδα με την ελπίδα, την υπόσχεση το προσωπικό αλλά και κοινωνικό μυθιστόρημά μας. Τότε αλλάζουν όλα και ο μύθος γίνεται η αλήθεια μας. Η απαραίτητη αλήθεια για να μπορούμε να υπάρχουμε. Ο κινηματογράφος και κάθε τέχνη αντιγράφει τη ζωή αλλά απογειώνεται πάνω από την πραγματικότητα, είναι η μη αλήθεια που έχουμε ανάγκη.

Η πολιτική – κι αυτή τέχνη του εφικτού είναι – δεν μένει έξω από το ψέμα και την υπερβολή του, όμως έχει ανάγκη κι από το όραμα, την ελπίδα για να μπορέσει να εμπνευστεί και να εμπνεύσει να βάλει στόχους να καθοδηγήσει.

Ο ειλικρινής πολιτικός ζει και δρα σ' ένα τεντωμένο σκοινί. Από την μια μεριά στηρίζεται στο πραγματικό πρόβλημα προς αντιμετώπιση και από την άλλη στην ανάγκη της ιδέας, της ουτοπίας που εμπνέει και στηρίζει το όνειρο του λαού αλλά και του καθένα χωριστά.

Αν σκεφτούμε στο διάστημα μιας μόνο μέρας τι συναντούμε περισσότερο, το ψέμα ή την αλήθεια, θα εκπλαγούμε από το αποτέλεσμα. Η αλήθεια όμως μας καθορίζει τελικά.

Στην εποχή μας, εποχή υπερβολής, εποχή της διαφήμισης των πάντων, δηλαδή του καλλωπισμού προϊόντων, προσώπων, ενεργειών, υπάρχει μικρός χώρος για ότι γνήσιο κι αυθεντικό.

Όμως, όλοι μας επιζητούμε τον καλό λόγο, το αποτελεσματικότερο προϊόν, το όνειρο. Μας αρέσει. Δεν μας αρέσει να μας κοροϊδεύουν κατά πρόσωπο για θέματα που έχουν να κάνουν με σοβαρές και καίριες επιλογές μιας χώρας, με επιλογές που φθάνουν μέχρι το αδιέξοδο ακόμα και τον θάνατο. Όλοι γνωρίζουν την αιτία που προβλήθηκε για να γίνει η πολεμική επέμβαση στο Ιράκ. Σήμερα όλοι ξέρουν ότι δεν ευσταθούσε, ήταν ψέμα, άλλος ήταν ο λόγος και όχι η κατοχή όπλων μαζικής καταστροφής εκ μέρους του Σαντάμ.

Σήμερα όλοι ξέρουν ότι στην άλλη επέμβαση στο κόλπο, είχε κάνει το γύρω του κόσμου ο περίφημος κορμοράνος που «ψόφαγε» μέσα στο αργό πετρέλαιο και την οικολογική καταστροφή που προκάλεσαν οι Ιρακινοί. Μπορεί να ήταν έτσι αλλά η φωτογραφία ήταν ψεύτικη από άλλη περιοχή και άλλη ιστορική στιγμή. Η προπαγάνδα όμως αυτό επέτασσε τότε και η προπαγάνδα είναι ψέμα. Αλλά και εδώ σ' εμάς το 1967 έγινε ένα πραξικόπημα κατά της δημοκρατίας, ο λόγος ; Ένα μεγαλειώδες ψέμα. Ο κομμουνιστικός κίνδυνος!

Ότι αρνητικό επιδιώκεται, προβάλλεται ως θετικό. Η επάρκεια των πολιτών, η γνώση, η ενημέρωση, η παιδεία είναι αυτή που το ψέμα απορρίπτει και επειδή «το ψέμα έχει κοντά πόδια » στις δημοκρατίες οι πολίτες τιμωρούν.

Η κοινή λογική αντιστέκεται στο ψέμα και είναι η άμυνά μας. Πως θα μπορούσαμε να δεχτούμε, σε άλλη πολιτική περίοδο, την περίφημη πρόσθεση $0+0=14$;

Ο πολιτικός επιβάλλεται να έχει έμπνευση, λόγο, πειθώ, όραμα. Ο τρόπος με τον οποίο τα χρησιμοποιεί και κυρίως τα αποτελέσματα που επιτυγχάνει τον κρίνουν. Ζούμε με αλήθειες και ψέματα, όμως αρνούμεθα τον εμπαιγμό και αυτό είναι υγιές φαινόμενο σε μια δημοκρατία, κυρίως όταν δεν εξαιρείται κανένας από τον κανόνα αυτό.